

Demografie is een andere veelgenoemde factor. Vergrijzing betekent dat het aantal ouderen in de maatschappij toeneemt. Zij geven minder uit dan werkenden, hetgeen inhoudt dat op macro-economisch niveau de vraag naar goederen en diensten weleens minder snel kan stijgen dan het aanbod. Neerwaartse druk op de prijzen is wat dan volgens de wet van vraag en aanbod moet volgen.

Volgens het beproefde keynesiaanse recept zou de overheid in dat gat moeten springen om de vraag op peil te houden. Alleen doordat de staatsschulden almaar hoger worden, geven de overheden straks een steeds groter deel van het geld dat ze te besteden hebben, uit aan rente en aflossingen.

Persoonlijk acht ik de kans groter dat we tot en met 2025 eerder stijgende dan dalende inflatie krijgen. Historie leert ons dat als overheden te maken krijgen met hoge en oplopende schulden, zij die doorgaans proberen te verlagen via wat hogere inflatie.

ARBEID SCHAARSER

Demografie kan dan wel betekenen dat de vraag minder hard stijgt – iets waar ik overigens vraagtekens bij heb omdat de generatie die nu ouder wordt, de rijkste generatie ouderen ooit is, dus volop kan besteden én dat wil doen om van het leven te genieten – maar vergeet niet dat de vergrijzing óók betekent dat arbeid schaarser wordt. Iets wat schaarser wordt, wordt doorgaans duurder. Die loonstijgingen worden dan doorberekend in de prijzen, iets wat inflatie in ieder geval niet omlaag zal drukken.

Uiteraard spelen robotisering en soortgelijke ontwikkelingen ook een rol. Zij kunnen op termijn velen hun baan ontnemen. Maar vergeet niet dat de historische

ervaringen leren dat er ook allerlei nieuwe sectoren en dus nieuwe banen komen die ook ingevuld moeten worden. Bovendien is het te verwachten dat in de overgangsfase – dat omscholen en opleiden van mensen om in die nieuwe sectoren aan de slag te gaan, vergt tijd – de overheden de pijn verzachten met geld. Geld dat ze niet hebben en dus vaak zullen moeten lenen, wat nog eens extra stimulators zal zijn om de inflatie aan te jagen. Die nieuwe apps stellen ons wel in staat de goedkoopste optie snel te vinden, maar niet om prijsstijgingen te voorkomen als de kosten voor de producenten blijven stijgen.

Inflatie is uiteindelijk een monetair fenomeen. Het zijn niet de oliesjeiks of vakbonden met hun looneisen die voor structurele inflatie zorgen, maar de centrale banken met hun geldpersen. Ook hier zien we dat het beste als we de basiswet van de economie ons voor de geest halen: wat schaarser wordt, wordt duurder. De andere kant van die medaille is dat wat minder schaars wordt, ook minder waard wordt.

Geld is wat dat betreft net als elk ander goed: hoe meer ervan is, hoe minder waard het wordt. Dat minder waard worden, noemen we inflatie. In elke maatschappij bepalen de (centrale) banken hoeveel geld er in omloop is. Monetaire historie leert ons dat de centrale banken altijd de geldhoeveelheid vergroten en niet verkleinen.

MONETAIRE MAGIËRS

Geconfronteerd met overheden die almaar hogere schulden met zich meezeulen, pleidooien van prominente economen voor meer inflatie en in het verlengde daarvan de wijdverbreide, maar onjuiste, opvatting dat inflatie

EDIN MUJAGIĆ

is macro-econoom gespecialiseerd in het beleid van de centrale banken en hoofdeconoom van OHV Vermogensbeheer.

goed is en lage inflatie of deflatie (prijzdalingen) slecht, zie ik de monetaire magiërs veel eerder voor hogere dan lagere inflatie zorgen met hun beleid.

“Maar, dat zijn ze al jaren aan het proberen en het lukt maar niet, waarom zou het in de toekomst wel lukken”, hoor ik u al denken. Tussen het moment van geld drukken en stijgende prijzen, zat in het verleden zo'n 1 à 2 jaar. Het duurt namelijk even voordat de monetaire vloeistof via allerlei leidingen zijn weg vindt naar de portemonnees van de consument, wat economen ook wel de reële economie noemen. In tijden waarin die leidingen volgestopt raken of zelfs stukgaan, denk aan een diepe en lange crisis, duurt het nog langer. Het schoonspuiten en repareren ervan kost nou eenmaal veel tijd. Het duurt nog langer als tegelijkertijd krachten zoals allerlei internettoepassingen aan het werk zijn, die het de consument makkelijker maken de laagste prijs te vinden en bedrijven dus lastiger de prijzen te verhogen zonder dat de omzet er meteen onder lijdt. Of als, zoals al enige tijd, veel van dat geld blijft hangen in de financiële sector. (Als economen het over de reële economie hebben, hebben ze het over de totale economie min de financiële sector, red.)

Maar uiteindelijk komt het geld in de reële economie terecht. Dat betekent onder meer dat ook de millennia-oude wetmatigheden, zoals dat te veel geld vroeg of laat tot stijgende prijzen leidt, weer zullen opgaan. Het is net dat balletje in de flipperkast: zonder weerstand gaat dat in één rechte lijn omlaag; komt het wel obstakels tegen, dan kan het lang duren voordat het omlaag rolt. Tot 2025 zien we eerder stijflatie dan stuckflatie, vermoed ik.

**'IK ZIE DE
MONETAIRE
MAGIËRS VEEL
EERDER VOOR
HOGERE DAN
LAGERE
INFLATIE
ZORGEN MET
HUN BELEID'**